

Emil Weyr a jeho pobyt v Itálii v roce 1870/71

Česká část deníku

In: Jindřich Bečvář (author); Martina Bečvářová (author); Jan Škoda (author): Emil Weyr a jeho pobyt v Itálii v roce 1870/71. (Czech). Praha: Nakladatelství ČVUT, 2006. pp. 102–120.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/401205>

Terms of use:

- © Bečvář, Jindřich
- © Bečvářová, Martina
- © Škoda, Jan

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ČESKÁ ČÁST DENÍKU

[Čtvrtek 2 března 1871 – pokračování]

...

... Večer sem šel v $6\frac{1}{2}$ hodiny ke Cremonovi kdež sem byl uvítán nejprv od mladého Viktora a malé holčičky jmenem Itala která před několika dnima churava byla. Za krátkou dobu přišel starej s jeho žlutým a zeleně portovaným županem a uvedl mě do jeho pokoje studejního. Já mu dal mé a Edové práce a programm německé techniky v Praze (český sem neměl) a on si nejdříve prohlídl pojednání a ptal se mě jak se vyslovují: Krejčí, Šafařík při čemž mu dělalo vyslovení písmeny ř velké těžkosti tak že sem nemohl ani s mou tak znamenitou metodou prorazit. Na to mě dal jeho pojednání asi 7 kusů vesměs z lombardského institutu. Na to sme si sedli k ohni kterýž nechal hned při mém příchodu rozežhátí a povídali sme o všem všudy.

Z nejprvka sem mu já zdělil některé resultaty z onoho pojednání o racionálních prostorových křivkách s kterým se pravě pro *Annali* zdejší zanáším.¹ Zdělil mě že má již na dlouho v úmyslu vydat geometrickou teorii elliptických funkcí že však k tomu nikdy přijíti nemůže. Tež chce uspořádat druhe vydání jeho „introdukce“ které by náležitě rozšířeno býti muselo.² Já sem se ho tázal zdaž by svolil k překladu veškerých jeho nepřeložených spisů což mě ihned dovolil přidaje že by se sám při tom zúčastnil aby copotřeba zlepšeno a neb připojeno bylo. Tež druhé vydání introdukce bych si vzal nastarost. Jest to práce velká a těžka neb jest zapotřebi důkladných a rozsáhlých studií konati však doufám že mě to jen prospěje. An sem mu řekl že v naší společnosti máme jen jeden svazek zdejšího institutu tu mě ihned nahrál mluvíti s panem Schiaparellim stran vzajemného zasílání zpráv co též udělám an toho budu mít k mému předsevzetí valně potřeby. Tež Akademie Bolognska a Neapolska snad i Římská dosti obsahovati budou. Mezi jiným sme mluvili o křivkách 3^{tiho} stupně a o prostorových křivkách 4^{tého} stupně. Pak jsme šli ($8\frac{1}{2}$ hodiny) spolu pod paží se vedouce do Gallerie na procházku kde sme Dr. Junga napadli a až do $10\frac{1}{4}$ hodiny pobdéli mnoho německý mluvíce a o Fiedlerovi, Salmonovi, Clebschovi a Francii mluvíce. Konečně sem byl s Dr. Jungem v *Café Europa* a šel sem 12 hodin spát. Cremona mě půjčil jeden svazek zpráv zdejšího institutu a životopis Plückerův. Je to chlapík!

¹ Jedná se asi o práci [W44].

² Jedná se o Cremonovu práci *Introduzione ad una teoria geometrica delle curve piane* (Bologna, 1862), kterou Emil Weyr přeložil – viz [We].

Pátek 3 března 1871

Ráno v přednášce u Cremoni potom u Junga který však doma nebyl. Cremona mě pujčil z biblioteky 3^{tí} svazek *Annali*. Pak sem měnil u Gisi na *piazza dei mercanti* naše peníze (55 zlatých = 115 fr. 50 cent). Odpůldne v Ambrosianě sem napsal kratičce pojednání pro zdejší *istitute lombardo*.³ Dostal sem poukázku na psaní které sem na počtě výzvěhl. Píše mi mutr, fotr a Eda; poslali mi 15 zlatých. Pani Ducové sem zaplatil 120 franku a 8 sem zůstal dlužen. Odepsal sem domu. Fricovi sem k svátku poslal kartu a pak sem odeslal Edové pojednání Jelinkovi, Strašnickému, Winklerovi (A) a Lippichovi. Večer v kafé Europa velký dišput s Amerikanem, pak sem šel k Trenkovi a domu. Lehl sem si dřív nemohl sem však usnouti až po 1 hodině s půl noci. Zdálo se mě o mutr a mári že odtud odjížděli.

Sobota 5 března 1871⁴

Vstal sem až 10 $\frac{1}{2}$ hodiny po tom byl hned *far colazione* [tj. snídaně] po které sem šel do kavárny čist *Allgemeine Augsburg*. Shledal sem že zemřel známý mechanik Weissbach ve freibergů. Tež v Praze zemřel známý totiž pan Páter Stodola u svat. Štěpána.⁵ Přišed domu našel sem psaní ze Stětí od fricka (který se tam na svátky t.j. na prazdniny půlroční zdržuje) a od Albina. Poslední mi píše že byly nějaké kravali mezi strýcem Chlupem a ředitelem Blumem které ho pan B K. Bílý popychuje. Na to sem šel do přednášky ke Casoratimu (od 2 hod – 3 $\frac{1}{2}$) přednáší náramě rychle ale hezky a srozumitelně. Pujčil mě jeho knihu bych si něco v ní prohlýd (totíž 3tí kapitolu třetího a celý čtvrtý a odíl) Budu mít 14 dní na tom co louskat; proto taký odpadne příští přednáška která teprv za 14 dní se odbývat bude. Po Casoratim přednášel Cremona (až do 5 $\frac{1}{4}$) o Kummrové ploše a jejích 16 přímkách náramě hezký dle vlastní metody. Po obědě do katedry a z této do *Via San Andrea* č. 11 ke Cremonovi který mě vlídně přijal a mě 3 své další pojednání dal které od předvěcíř našel. Přčetli sme spolu moje krátké pojednání jenž pro zdejší *istitute* připravuju on mě opravil řeč a vůbec jest chlapík znamenitě vlídný. Pak sme mluvili o Chasles-ovi. Dostal od Hirste z Londýna psaní který mu píše že Chasles v čase obležení v Paříži pobyl a své *Aperçu* dokončil.⁶ Chasles poslal Cremonovi troje pojednání a totiž dvounásobně a Cremona mě od každého jeden Exemplář dal. Co se týče jeho Introdukce tak pravil že tato byla jen co akademický spis vytiščená a totiž v 200 exemplářích které jak se samo sebou rozumí ihned rozebrány byly. Před nedavnem koupil Cremona po jístým zde zemřelím gymnasiálním professorovi pozůstalé knihy a mezi nimi i Introdukcí za 25 centesim. Sotva však že jí měl dostal z Brém od zajatého francouského officiera (Píquet se jmenuje) psaní

³ Jedná se patrně o článek [W32].

⁴ Má být: Sobota 4 března 1871.

⁵ Pod farnost u sv. Štěpána spadalo bydliště Weyrový rodiny v Praze. Rodiče Emila Weyra měli u sv. Štěpána svatbu, jejich děti zde byly pokřtěny a odtud byl vypraven i pohřeb Emila Weyra.

⁶ Jedná se o významné dílo *Aperçu historique sur l'origine et le développement des méthodes en géometrie* (1. vydání 1837, 2. vydání 1875).

s prozbou by mu poslal introdukci an jí nikde dostat nemůže a Cremona jí také odeslal. Jsou ty románi přec jen lidé *da garbo* t.j. obroušenější nežli němci a mi. Asi v 8 hodin sme šli spolu do Gallerie na procházku. Na cestě tam mě povídal že včera obdržel z Berlína pojednání od Hoppe v řeči francouské týkající se pohybu bodu na tělesu které se samo pohybuje. Na to mi povídal že první psaní od Fiedlera bylo v jaziku francouském ale tak špatném že mu musel odepsat aby to napsal německý. Cremona nepsal však nikdy německy a povídal mě že ono psaní německy co mě poslal jest první jeho veřejný list v německém jazyku. Za jisté to psaní bude jednou raritou! Přišedše do Gallerie mě po německu (arciť zvolna) vypravoval jeho nejhlavnější momenty ze života. Jsou následovné: Narozen jest C. v Pavia roku 1831 kdež i gymnasium navštěvoval. Roku 1848 tedy co 17 letý mladík prchl však s dobrovolníky a bojoval ve válkách o svobodu po dvě leta kdež byl v bytvě u Trevisa a 18 měsíců obležen ve Venezii.⁷ Po dobytí Benátek se vrátil do Pavie študoval universitu (pod prof. Brioschim který přednášel teoretickou mechaniku) dělal doktorát statní zkoušky pro Gymnasia a stal se professorem na Gymnasiu v Cremoně zde byl 3 leta. Po válce roku 1859 když přešlo lombardsko k itálii byl povolán do Turínu do komise k upravení záležitosti učení na gymnasiích a po tom byl jmenován učitelem na gymnasiu *San Alessandro* v Miláně. Zde však pobyl jen rok neb byl po předložení jeho pojednání z vyšší geometrie jmenován prof. této vědy na universitě Bologneské kde 6 let pobyl. Zde obdržel medailii pro sebou konané bytvy na rok 1848 a 1849. Od tud konečně povolán na zdejší (Milánskou) techniku. Ztěžoval si že platy sou dosti býdné on na př. beře ročně 5500 franků co věru dosti málo jest. Jak sem se též od něj dozvěděl jest též Casorati (35 let starý) rodem z Pavie kde i nyní domácnost ma on na tamější universitě přednášky odbývá z počtu differentialního a Integrálu. Casorati jest však svobodny. (Náramě podobny trochu Liebleinovi a trochu Michálkovi. Stran Brioschi-o pravil Cremona že nezna ráznějšího pevnějšího a zároveň počestnějšího může. Rodina Brioschiho (jest 45 let) pozůstáva z paní a (jak C. pravil) tůze krásné dcery. Slíbil mě na spateční cestě že ono pojednání předloží sám. Též Schiaparelli-o (37 let stár) velmy chvalil; tento študoval též v Berlíně u Steinera a v Pulkově (v Rusku) u Strue (znamenitého astronoma).⁸

Neděle 5 března 1871

Obdržel sem psaní od fotra a fricka. Po snídani sem byl s panem Adlerem v restaurovaném saloně v *giardini pubblici* (1 lira vstupné), kde byl concert a výstava obrazová mezi níma též tři obrazi od Cremonového bratra (Tranquillo Cremona jest mladší nežli Ludvik a bydlý též zde v Miláně). Zaroveň jsme tam napadli paní Cremonku s malou Italou. Viděl sem jí to ponejprv vedne jest tůze podobná paní Peterové (Morty kule) jen že jest paní Peterová hezčí. Večer t.j. po obědě sem šel v 7 hodin ke Cremonovi kde sem byl as až do 7 $\frac{1}{2}$ a pak sme šli

⁷ Bitva u Trevisa – méně významná srážka dne 14. 7. 1848, v níž byla piemontská vojska poražena Rakušany. Povstání v Benátkách vypuklo dne 22. 3. 1848, město bylo donuceno ke kapitulaci až 24. 8. 1849.

⁸ Správně je Struve.

spolu na procházku do Gallerie. Povídal že se Schlömilchem není v pražádném spojení že si ani jednou nedopisovali ačkoli mu chtěl nabýdnout výměnu *Annali* proti *Zeitschriftu*. Litoval že je Grunert tak býdnej a pravil že prý Jacobi měl říct že Grunert z jeho formul konstruuje tepichy. Na to jsme šli do *Café Gnoch* on pil černé batě⁹ a já *tazza di birra* [šálek piva] (vídeňské). Mluvili jsme o geometrii o Zeutenovi a kavárnách a o všech čertech. Když sem chtěl platit tak na žádný způsob to nechtěl dopustit řka: až přijdu do Prahy tak mě musíte vy hostit. Já mu pravil že vzláštní logir [tj. nocleh] bude pro něj přichystán a že nikde nesmí zlízt nežli u mě. Budu vidět. Z kavarný sem ho vyprovodil okolo (se stavicího a ještě zakrytého) pomníku znamenitého ekonomy z předešleho století *Becaria* až k náměstí *piazza fontana* kde šel k jeho bratru, onomu malíři. Šel sem domu a pracoval sem až do 12 hodin na onom pojednání pro Vídeňskou akademii.¹⁰ Též mě dnes povídal Crem. jak si rozděluje čas. Nyni v zímě pracuje od 8 hodin a hledí aby mohl zůstat doma až do poledne (5 hod) popolední nedělá nic až v 10 hodin večer do 12, 1, a i 1 $\frac{1}{2}$ s půlnoci. Za to vletě večer míň pracuje a začne ráno v 5 nebo 6 hodin. To je pile!

Pondělí 6 března 1871:

Odeslal sem psaní Schlömilchovi s těmi třemi pojednání.¹¹ Platil sem 80 centesim. Pak sem byl v Ambrosianě a pak sem doma napsal tu kratkou notu pro zdejší istitute.¹² Cremona neb Schiapareli jí předloží. Po obědě v *giardini pubblici* trochu na procházce a pak v kavárně politika s Amerikánem. Až do 12 hodin sem četl Casorati-ho knihu o complexních funkcí.

Uterý 7 března 1871

Ráno teprv v 10 $\frac{3}{4}$ sem vstal. Šel po snídání na brindu na domplac a četl *Neuefreie Presse* jako obyčejně. Doma sem četl že se stal Studnička a Mach řádnými členy společ. náuk a proto sem jím dnes odeslal mé karty. Studoval sem Casorati-ho a byl sem s Dr Jungem na procházce odevzdal sem mu Mat. Ann. které mě byl pujičil a dostal sem od něji přednášky Casorati-ho s předešlích Cursu které si opíší. Na spáteční cestě sem potkal na *Corso Venezia* Cremonu s jeho malou *Italou* aniž bych byl s ním se zastavil. Též musím k včerejšímu dnu připojiti že sem našel číslo 229 ve: „*Via Chiosetto*“ aniž by v tom domě nyní neb kdy jindy jakýsi Pštross byl bydlel. Jest tedy zcela utvrzeno že to byl humbug s tím fotrem. Večer sem byl na procházce v zahradách a pak v *kafé Eueropa* kde se diskutovalo s Amerikánem o poměrech vlašských. On si to tůze nehvalil. Četl sem též dopis z Řima v A. A. Z.¹³ o zkouškách tamější mládeže které náramě býdně dopadali. Nekteré mysleli že Milán jest hlavní město Sicílie, některé měli Kolumbusa za svatého neb aspoň za Apoštola a málo který uměl

⁹ Patrně rodinný, snad dětský výraz pro kávu – kafe. Viz též Weyrův zápis z 9. 3.

¹⁰ Jedná se patrně o práci [W33].

¹¹ Patrně práce [W41], [W42], [W43].

¹² Patrně práce [W40] nebo [W45].

¹³ Augsburg Allgemeine Zeitung.

napsat pěticefrové číslo. Je to hrůza. Večer sem opsal onu notu krátkou pro *istituto lombardo*. pozejtří jest sezení.

Ve středu 8 března.

Včera přišel manžel naší paní sousedky (fiorína) a proto spal pan Platner se mnou v témž pokojí totiž on na ottomaně. Jest to náramnej strup. Obdržel nyní postavení co učitel německé řeči na nějakém ustavě (100 franků měsíčně) ale když začně mluvit německy tak by všechny myši utekli já aspoň nerozumím pra pranic. Vstal sem v 10 hodin po snídani sem četl „*neue freie Presse*“ která byla 6. t. m. ponejprv zkonfiskovaná. Od 1–2 sem byl s Dr Jungem na procházce za Portou Venezia. Pak sem pracoval pro Teubnera. Před obědem sem šel do *Giardini pubblici* a napadl sem Cremonu s jeho hochem a s holčičkou. An začlo přšet tak sme pomalu spolu šli domu. On mluvil s jistou paní která šla s tím korespondentem z Americké poslední války. Cremona mě slíbil že zýtra mohu s ním jíti do sezení zdejšího *istituto* kde mě představi Schiaparelimu a zároveň ten můj škvár předloží.¹⁴ Vyprovodil sem ho až domu kde jsme zároveň napadli pana Bertini-ho s jednou obstárlou dámou. Po obědě na brindu a pak 6 3/4 ke Cremonovi který ten můj škvár vypravil. Pak přišel Dr Jung a placali sme o tíži vlašský řeči. Cremona mě vypravoval jakých akademii zde jest ve Vlaších totiž: v Turínu, v Miláně, v Benátkách, v Bologne, v Římě (*Società dei lincei*¹⁵) a pak v Neapoli. Hlavní však jest „*la società dei XL*“¹⁶ ke kterým i Cremona i Brioschi náleží i Casorati. Brioschi jest předsedou. Vcelé Itali jest jen 40 členů. Měl tam Cremona dnes zprávy akademie benátské v kterých prof. Bellavitis referoval též o mé otasze z Math. Annales pařížských a mě upozornil že sem v tom zpleť „*point de rebroussement*“ a „*point d'inflexion*“.¹⁷ Budu vydět a opravím to:

Na to sme šli Crem. Jung, Já a paní Cremonka s obouma dětma pospolu a vyprovodili sme paní k panu bratrovi Cremonovému. Ja sem se bavil s Viktorem a pak mě dal Italu (která je jako šotek je asi 7 let Viktor je 10) pussu a pac. (Obyčejně když přijdu ke Cremonovi tak ona mě ohlašuje u starýho: „*signor Wáyr*“) Cremona mě půjčil zábavnou kníhu. My tři rytíři sme na to šli do Gallerie kde sme o geometrických věcech mluvili a prof. Casoratiho a pak prof. Bucciatti (prof. práv na univers. v Pavie) potkali který zýtra bude přednášet „o právu vojenském“. Jak Cremona pravil tak byl s Casoratim jednoho času na jezeru Como-ském kde se sešli s Kroneckerem a rozmlouvali o teoremu Abelovím a principu Dirichletovím.¹⁸ Cremona šel si pro deštník; já ho i s Jungem doprovodil a pak sem se od nich (šli do *visiti* někam spolu)

¹⁴ Práce [W40] nebo [W45].

¹⁵ *Accademia Nazionale degli Lincei* byla založena roku 1603 (Federico Cesi); mezi její členy patřili např. Galileo Galilei a Giambattista della Porta.

¹⁶ *Società dei XL* byla založena roku 1782 v Modeně.

¹⁷ Týká se úlohy č. 993 z [W29x].

¹⁸ Není jasné, o jaký Abelův teorem se jedná (existence Abelova diferenciálu, Abelův integrál, Abelovu diferenciální rovnici, integrální rovnici, abelovskou sumaci, Abelovo kritérium konvergence řad. Dirichletův princip: Pokud do n důlků rozmístíme $n + 1$ kuliček, pak v některém důlku budou alespoň dvě kuličky. Pokud do nich rozmístíme $nk + 1$ kuliček, bude v některém důlku více než k kuliček.

rozloučil a k Trenkovi sem zahučil. Večer sem ještě jednou ten škvár opsal. I dnes p. Platner zde spal a přišel vožralej jako sud. Je to kus prasete.

Ve čtvrtek 9 března 1871

Ráno u Cremoni v přednášce po snídání honem na batě a ke Cremonovi který právě dopisoval krátké pojednání které dnes předloží zároveň s mým. Asi v 12 $\frac{1}{4}$ sme šli spolu do Brery, kde se nachází v přízemí sekretariát a knihovna zdejší Akademie. Cremona mě představil Schiaparelimu (jako černý Lippich jen že tlustší) který mě velmy vlídně přijal ihned mu dal Cremona své a mé pojednání. A Zároveň sme mluvili stran naší společnosti. Privil že bylo všecko z Miláná pro ní odesláno. Budu vidět! V 1 hodinu sme šli do zasedací síně. Čtyrhranej velký sál s 4 zaclonami ozdobenými okny. Na zdi velký obraz krále Viktora Emanuela a druhý který jestli se nematu představuje Cavour-a. Pod prvním jest na nízkém podium stolek presidenta a po obou stranach dva stolky každý pro sekretáře jedne třídy. Dole v dvouh polokruzích 20 stolků každý pro dva členy a vzadu asi 16 židli pro hosti. Z předsíně vedou dvojí dveře do sálu. Velmi pěkně všecko zřízeno. President sezení zahájil a nejprv přednášel prof. Buccellatti o vojenském právu. Na to zdělil p. Cremona jeho notu. Pak četl Schiaparelli o „*stelle cadente*“ [padající hvězda, meteor] pěkné pojednání a konečně sdělil Předseda že p. Cremona předložil mé pojednání.¹⁹ Na to (ve 3 hod.) se přešlo k zalezitostem vnitřním pročež sem se musil stratit. Byl tam též Casorati, pak jestli se nematu znamenitý Manzoni a onen orientalista a frater z Ambrosiany. Večer na procházce a v kavárně. Odpůldne sem obdržel od Mari a Hendy (!) psaní. Hned sem odepsal. Večer sem opisoval přednášky Cremonovi. Též dnes tu spí ten hňup.

V pátek 10 března 1871

U Cremoni v přednášce. Po snídání do kavárny a pak do Ambrosiany kde sem začal pojednání pro Vídeň na čisto psát.²⁰ Potom sem potkal prof. Adlera a šli jsme na skleničku Vína. Obdržel sem psaní od Albina. Myslím že z jeho vlašské cesty nebude nic.

V sobotu 11 března 1871

Ráno sem hňupal až do 10 hodin proto že sem včera dlouho byl zhůru. Včera naposled ten hňup tu spal. V *Neue freie* sem četl krytyku Wesselého která vypadla hanebně. Odpůldne u Cremoni v hodině; pozval mě na zýtřek. Od fricka sem obdržel psaní. Píše mě že sem chce přiject Okabuljan.²¹ Večer velký dišput s Amerikánem.

V Neděli 12 března. 1871

Dokončil sem ono pojednání pro Vídeň a chci ho dnes též odeslat.²² Taky

¹⁹ Práce [W32], [W40] nebo [W45].

²⁰ Práce [W33].

²¹ Není vůbec jasné, kdo to byl. Patrně se jedná o přezdívkou.

²² Práce [W33].

sem ho opravdu odeslal Schrotterovi. Večer sem byl dvakrát u Cremoni ale nenapadl sem ho – jelikož byl pozvan někde u oběda

V pondělí 13 března 1871

Nic vlaštního. Trochu sem pracoval a basta.

V úterý 14 března 1871

Jelikož jest den narození Krále Viktora Eman. i zároveň (!) prince Humberta tak jest město práporami ozdobeno.²³ Odpůldne sem byl u Cremoni v přednášce. Nic ekstra.

Ve středu 15 března 1871

Odpůldne sem obdržel psaní z domu od fotra a fricka. V Praze sou na universitě nějaké šumry s prof. Linkrem stran jeho německé ody. Odepsal sem ihned domu a též Albinovi, Tež sem poslal proto že je v neděli svat. Josefa mé karty pp. Juppa, Knorn, Wessely a Slavíček. Večer s Cremonou a s Bertinim v Gallerii se plácalo o geometrii.

ve čtvrtek 16 března 1871

Nic ekstra. pozdě vztal pak sem dohonil Cremonu jak šel do přednášky radil mě abych ráno chodil na procházku. Odpůldne sem něco pracoval a basta.

v pátek 17 března 1871.

Jen tolik vlaštního že sem dnešní přednášku zaspal. Od Albina psaní které sem ihned odvětil.

v sobotu 18 březn 1871

První z oněch pěti dnu (1848) „*le cinque giornate*“.²⁴ které se zde slaví město ozdobeno. Odpůldne sem byl na procházce (Cremona nepřednášel) a pracoval sem. Večer s Cremonou na procházce kde mě povídal nasledující zajímavé věci: Salmon je professorem Theologie v Dublinu. Cayley byl dříve advokát. Silvester jest na vojenské akademie v Woolwich byl zde častěj ve vlaších a jest podivín píše porad formule v povětří tak že se lidi staví. Teď nechal matematiku a je musikant (to ho prý Helmholtz pobláznil kterého Silv. obdivuje) Hirst byl v Bologne měsíc u Cremoni aby ho seznal není prý ani 40 let stár. Pak Víno.

²³ Král Vittorio Emanuele II. Savojský se narodil 14. 3. 1820, jeho syn, korunní princ Umberto (později král Umberto I.), se narodil 14. 3. 1844.

²⁴ Dne 18. 3. 1848 spontánně propuklo v Miláně lidové povstání, které po heroickém boji donutilo čtrnáctitisicovou rakouskou posádku maršála Radeckého (1766–1858) k ústupu. Dne 23. 3., tj. po pěti dnech, byl Milán osvobozen sardinským vojskem. Pro spojení obleženého města s okolím byly tehdy použity balóny.

v neděli 19 března 1871

Ráno u Casoratiho v přednášce kté expektoroval Dirichletův princip. Našel sem psaní od Schlömilcha doma je interessantní. Odpůldne t.j. k obědu tu byl pp. Ducco, Platner a Dr Vachetta (velmi vtipný člověk) velká žranice proto že je p. Adlera svátek. Večer sem byl v divadle *Santa Radegunda* kde se dával Crišpin a Kmotra od oněch mladých hochu a holek (13 – 17 let) náramě pěkně Crišpin se podával tůze franciškovi Jonvic. Anetta a Kmotra přišli k *terzettu* do lóže a divali se. Velmi zajímavé; mě jen mrzí že pravě dnes hrají naposled. Zýtra večer jdu ke Cremonovi.

V pondělí 20 března 1871

Pozdě sem vstal. Musím donesti že včera byl odhalen v 12 hodin pomník Beccaria-ův blíže *Piazza Fontana* a že sem byl v pátek s pani Ducco-vou v *Teatro filodramatico* (blíže Scali) dávali „*La figlia unica*“ (drama) jsou to diletanti ale hrají výborně. Dnes večer sem byl u prof. Cremony a čtly sme spolu mou práci „*Sopra la corrispondenza generale di secondo grado fra due sistemi semplicemente infiniti*“, která výjde v příštím sešitku Annal zdejších.²⁵ Zároveň dostal Cremona z Christiania psaní od „Lie“ který mu píše stran nějaké práce. Má být znamenitý mladý geometr. Též mě Cremona ukázal pojednání dánský od Zeuthen-a které -ho velice ctí. Teprv v 9 hodin jsme šli na procházku a plácali jsme o křivkách 4^{tho} stupně stran jím vepsaných uplných pětistranu.²⁶ Jest to vzláštní věc. Lüroth dokázal (v math. Ann) že musí jistý Invariant být roven Nulle aby stánuli takové vepsané úplné pětistrany a Geiser zase dokázal že jich jest vždy nekonečně mnoho přičemž se basíruje na výsledky Hesso-ví který míní dokazovat že se může na 36 rozličných způsobů rovnice plochy (jé ho) čtvrtého stupně která zodpovídá všeobecné ploše T₃ úvest ve formu symetrické determinanty. Jest to prý ještě nerozluštěná úloha (Kronecker myslí že jest určitý počet (36?) takových pětistrannů) – Pak mě žadal Crem. až budu psát Schlömilchovi aby vstoupil stran časopisů v spojení.

V úterý 21 března 1871 (první jarní den)

Vedle nás vyvěsil německý consul velkoněmecký (černý, býlý a červený) prápor který však byl přecz noc zohizděn nejspíš vitriolem. Po snídani sem byl na procházce. Našel sem dům (čís. I v *via della chiesa*) kde byl živ mezi 1500 – 1559 matematik Geralomo Cardani. Pak sem byl v kostele *Santa Eufania* a pak na fiere (jármark) na *Corso Porta Vittoria* kde sem koupil Petrarkové sonetty za 80 centimů. Nevím co to je žesem včera i dnes obdržel „Národní Listy“ *in dubblo*. Večer sem byl „alla Scala“ kde se dával *Don Juan* od Mozarta.

²⁵ Práce [W38].

²⁶ Křivky 4. stupně jsou dvojího druhu: buďto průnik dvou ploch 2. stupně (G. Monge (1746–1818) koncem 18. století) nebo částečný průnik plochy 2. stupně s plochou 3. stupně (G. Salmon (1819–1904) roku 1849). O prostorových křivkách 4. stupně jsou rozsáhlé teorie; není jasné, co Emil Weyr míní pětistranem kvartiky.

Jednotlivé síly jsou dobré však souhra nestojí za moc. A publikum je prach býdné. Po opeře byl ballet „*Asvero*“ který se mě líbil.²⁷ Byl v šesti obrazech. Konec zrovna o 12 hodin.

V Středu 22 března

Nic vzláštního. Odpůldne sem psal mamince psaní s gratulaci. Po obědě sem byl s p. Adlerem a s panem Vachettou na kávě.²⁸

Ve čtvrtek 23 března.

Ráno na procházce pak u Cremoni v přednášce. Odpůldne sem dostal od fotra a fricka psaní. fotr mě píše, že je srozuměn s mou cestou do Říma a že mě pošle 120 zlatých. Též mě poslali II Zprávu českých matematiků. Psal sem Schlömilchovi. Večer po Kabaze u Trenka.²⁹

V pátek 24 března 1871

Ráno sem zaspal proto že sem včera dopsal pojednání pro *Annali*. Cremona byl zde co mě dosti mrzy. Já ho však neviděl. V 1 hodinu sem byl v technice kde sem mluvil s prof. Loria a s p. Sekretářem který mě a p. Adlerovi dal lístek do *società patriotica*.³⁰ Na to sem potkal Bertini-ho s nimž sem se procházel a usjednotil že zýtra on ke mě v 2 hodiny přijde. Večer sem byl s Adlerem v té *società* kde přednášel prof. Malafatti o francouské válce. Byl tam Cremona s jeho paní. Měl naraženej cvikr a vůbec dělal šviháka s dámama tak že jeho paní tůze starostlivě na něj se dívala. Též tam byl ten p. Sekretář, prof Loria a Dr Young. (*recte Yung*) v 10 hodin byl konec. Pak sme šli k Trenkovi na *tazza a buona notte*.

V Sobotu 25 března 1871

Pozdě vstal. V *Café Martini* na *piazza della Scala* sem četl „*Debats*“ z Paříže. Pak domu. Bertini však nepřišel. Tedy sem něco psal a šel na procházku hledat kostel *San Ambrogio* který sem též našel a prohlýdl. Dříve však sem byl v kostele „*Madonna delle Grazie*“ a ve *Via San Vittorio* sem našel dům (u Naviglio) na němž stojí psáno „*In questa casa nacque nell'anno MDXLVIII Bonaventura Cavalieri matematico*“.³¹ Je to chatrný dům o jedném poschodí. Není to však jak mě Cremona pravil vynalezce nějaké perspektiví (ja sem blázen) nýbrž předchůdce Leibnitze a Newtona.

²⁷ Autorem baletu *Ahasver* je Constantino dall'Argine (1842–1877), ředitel milánského orchestru.

²⁸ Tento den dokončil Emil Weyr práci [W34].

²⁹ Není zcela jasné, zda jde o slovo *kabazza* nebo *rabazza*, význam této poznámky není jasný.

³⁰ *Società patriotica di Milano* byla založena roku 1776.

³¹ Překlad: V tomto domě se narodil roku 1548 matematik Bonaventura Cavalieri. Zjevná chyba, B. Cavalieri se narodil roku 1598 – patrně záměna C a L.

V Neděli 26 března 1871

Ráno u Casorati-ho. Večer u Cremoni měl však bolení břicha a proto sem se zase stratil. Potkal sem Bertiniho a Ascoli.

V Pondělí 27 března 1871

Obdržel sem psaní od fotra a Eduarda v kterém se dozvídám že mě poslal fotr 130 zlatých na cestu do Říma. Psal sem ihned domu a též na Redakci Narodních Listů o adresu rodiny Macháčkové v Neapoli jelikož míním i tam vrazit. Fotr mě píše že prof. Studničky bratr³² na velikonoce do Říma pojede. Tudíž se těším na sejíti. Udal sem *Albergo di Londra* [tj. Hotel u města Londýna] na *Piazza Spagna*. Eda píše že snad (???) Plenkner pojede též (zlaté oči). Večer s Bertinim u Cremoni kde jsme napadli jakéhosi žáka z *istitute tecnico*. Večer v přednášce v *società patriotica*.

V úterý 28 března 1871

Psaní od Albína z Prahy a od Hendy. Též přišli peníze. Odeslal sem proto muj lístek. Odpůldne u Cremoni v přednášce který poslední sobotu nepřednášel.

Ve středu 29 března 1871

Byly u mě Jung a Bertini. Bertini přichází skoro každý den jelikož pospolu pracujeme.

Ve čtvrtek 30 března 1871

Ráno sem Cremonu zaspal. Takto nic extra.

V pátek 31 března 1871

Proměnil sem peníze u Grisi. Nic extra. Cremonu sem zaspal. Já sem náramný lenoch.

V sobotu 1 dubna 1871 (!!!)

Odpůldne u Cremoni. Poslední přednáška před mim odjezdem. Ascoli dnes odjel do Terstu. V *Hôtel de Ville* uškrtil jeden rus jednoho poláka a utek.

V Neděli 2 dubna 1871

S Jungem sem byl v *Hospedale* pak u Cremoni s knížama. Obdržel sem od D^f Lustiga psaní. To je vzlaštní rytíř. Přednáška Casorati-ho jest odročená na zýtra.

---

³² Tj. Alois Studnička, bratr prof. F.J. Studničky.

V Pondělí 3 dubna 1871

U Junga, u Casoratiho v přednášce u Cremoni s knížama. V *società patriotica*. Amerikán mě pujčil *guido* pro Řím. Cremona a Jung mě dali psaní odporučující. Obdržel sem psaní od Mari a Eduarda. Plenkner zůstane doma. Má recht! Zýtra v poledne odjedu do Benátek. Na Zdar!

V úterý 4 dubna 1871

Ráno sem vstal dříve a po snídání když mě paní Duccová ještě zaopatřila jablkem, salámem a houskou sem odrazil. Zastavil sem se u D^f Junga a odevzdal sem mu *Annali*. On mě dal nějaký škvar pro prof. Torelli-ho v Neapoli. Ve 12.10 vlak odjel počasí bylo dosti příjemné; ve Veroně sem něco snědl (v 5 $\frac{1}{2}$) a šlo to při krásném měsíčku dal. V tom samém koupé jeli 4 poláci nejspíš Garibaldiani³³ a pak dva (otec a syn Zamponi) z Leobenu. V 10 hodin jsme byly v Benátkach kde sme (já, oba Zamp. a dva Poláci) v omnibusu (gondole) jeli do *Albergo Bauer*.³⁴ Honem sem ještě šel po *piazza San Marco* a pak sem něco zdlábl a šel spat. Dobré pivo Vídeňské ma Bauer

Ve středu (škaredou) 5 dubna 1871

Ráno o 5 $\frac{1}{2}$ hodin mě zbudil Zamponi. Jen se lilo. Šli jsme do města k moři, špatnou kávu na *Molo San Marco*. Strašný dešť. v kostele *San Marco* Starej Zamponi se zmínil a zazvonil náramě v *palazzo dei Dogi*. pak sme arciť museli utect. V *Albergo* ještě jednu kávu. Zamponové odjeli k Udině. Já sem psal psaní domu. Šel pak na procházku do *giardino publicco*, k arsenalu, do *pallazzo dei Dogi*, do kostela sv. Marca. Pak sem snidal (mislal semže již mám p. Studničku však sem se ptal a on to nebyl (?)). Kávu sem pil a s omnibusem (50 cent) na nádraží okolo *ponte di Rialto*; v 1 $\frac{1}{2}$ sem odjel přes *ponte di Lagune* a byl sem ve 3 hodiny v Padua. S omnibusem (25) na *piazza Pedrocchi*. Do kavarné tytéž kde sem pil kávu a nechal tašku a deštník. Šel sem do blýzské university kde se nalezají napisi mnoha čechů (pán Lippe) a vůbec slovanu. Přez *piazza dei frutti* a *dei signori*. Starobílé město. Navštívil sem kostel *San Antonio* (Sansovino, Lombardi) a Dóm. Obědval sem špatně za 2 franki u Pedrocchi a v 6 hodin sem odjel s omnibusem na dráhu (30) a ihned dal do Bologni. Při tom sem jel okolo Ferrari a Roviga. Blíže stanice *lago scuro* jsme přešli na velkolepím mostě řeku Po a při velekrásným úplňku sem vjel v 10 $\frac{1}{2}$ hodiny do Bologni. Šel sem sám do města a zabočil sem do hostince *Allbergo alla strada ferrata* [tj. Hotel na železné dráze]. Šel sem ještě do města. Jaké to vzláštní město! Pravá starobýlost jako

³³ Po definitivní porážce polského povstání roku 1863 uprchli někteří polští revolucionáři do Itálie, kde vstupovali jako dobrovolníci do Garibaldiho legií, v jejichž řadách se roku 1866 účastnili války proti Rakousku a roku 1867 pochodu na Řím a bojů proti Francouzům.

³⁴ Dnes je to luxusní, pětihvězdičkový hotel, je v bezprostřední blízkosti náměstí sv. Marka.

v Padua. Byl bych se málem zabyt neb sem klopat a málo zcházel tak bych si byl o kamený sloup hlavu roztříštil.

Vypil sem 2 quintymy vína a tak ovíněnej sem šel na lože. Pokoj byl velký a každý prasknutí se ozývalo. Brzo sem usnul.

Ve čtvrtek dne 6 dubna 1871 (zelený čtvrtek)

Ráno sem vstal o hodinu časněj než bilo zatřebí totiž o $5\frac{1}{2}$ a proto sem šel nahoru do města až na náměstí s kášnou z 16teho století. Šel sem do Dómu. Znameníť dojem při překrásném ranním sluncí. V Domě jest *meridian* od Cassini-ho určen³⁵ v $7\frac{1}{2}$ hodiny když sem byl vzal kávu na štací (za pokoj sem platil 1 franc) sem odjel do Florence. Překrásná krajna. V Appeninach však bylo chladno. Nesmírně dlouhé a mnoho tunelů. V $11\frac{1}{2}$ jsme byly v Pistoie a pak v rozkošným rají po $1\frac{1}{2}$ hodině jízdy přišli jsme o 1. hodině odpůldne do Florenci. Město děla dojem rýze severní as tak jako Mnichov neb Lipsko. Všecko čisté a pěkné. Šel sem nevědomky do „Locanda Boncianě“ kterou mě můj Amerikán doporučil. Po snídani (1 franc) sem šel do města do Dómu, *Via Cerenatti* a sem a tam. Pak sem spal až do 6 hodin a pak obědval. Víno jest božské. Musím vzýt domu lahev. To jest rozkoš! Po obědě sem šel (byl sem též před městem) na nábřeží a přes dva mosty a pak hnípat. Jedl sem zmrzlinu v *Kafé italiana*.

V pátek dne 7 dubna 1871 (Velký pátek)

Ráno v 5 hodin vztal zaplatil pokoj (2.45!) a šel na štací kde sem pil kávu. V 6 hodin odfrnčel. Jel sem přez Arezzo, Perugia, Foligny, Terni, Narni, *Monte Rotundo* ect. a v $7\frac{1}{2}$ večer jsem dorazil do Říma. Vzal sem hocha který mě vedl do Albergo di Londra. Zde však nebylo nic a tedy mě odvedl do Albergo del liono [tj. Hotel u lva] (*Via Vittoria*). Dojem jako Praha, špinavý, starý. Šel sem alle due lepri [tj. u dvou zajíců] k obědu pak do *Café Greco*³⁶ (*Via Condotti*) a pak hnípat. Spal sem dobře.

V sobotu dne 8 dubna 1871 (Bílá sob)

Ráno 8 hodin vstal. Do *Café Greco*. Pak přec Baraccia [tj. náměstí Barcaccia – náměstí s kašnou tvaru člunu] na kopec *Monte Pincio* do zahrad, pak na Laterán, *piazza del Popolo*, *Corso*, *Villa Borghese*, Vatikán, sv. Peter, *Monte Sant Angelo*, Trajanský a Antonínský obelisk, *Rotonda (Pantheon)* ect. Snídal

³⁵ Astronom G.D. Cassini roku 1655 přesně určil a roku 1695 revidoval průběh poledníku na podlaze kostela San Petronio v Bologni.

³⁶ Stále existující římská kavárna.

a obědval sem v hostinci. Večer na píne,³⁷ a v *Kafé Greco*. Nazdar dobrou noc. Psal sem domu. V *Albergo di Londra* sem nechal mou adresu. Nechal sem si dělat na *Piazza della Colonna* visitky (2 fr). Koupil sem fotografie (1.50).

V neděli 9 dubna

Nechal sem si dát účet (11.30) Běhal sem po starém Římě. Dal sem se na Kapitolinu fotografovat. Večer sembylu Prof. Armenante kterého semvšak nenapadl doma. Nechal sem tam psaní. Ráno sem byl u sv. Petra v kostele. Jaké bylo mé překvapení když sem tam našel mého spolužáka Dreyschoka s p. Komersem kteří jedou pro zábavu až do Tunisu. Obědval sem s nima „*alle due lepri*“. Pak sme bumlovali [tj. šli městem a pokřikovali].

V pondělí 10 dubna

Ráno v 9 hodin sem šel k Armenante který již na mě čekal, mě velmi vlídně přijal a starým Řimem (*Forum Romanum, Colloseum, Kapitolin*) provedl. V *Museo Capitolino* jsme napadli prof. d'Ovidio z Neapole. Snídali jsme ve spolek u „*Falcone*“ [tj. u Sokola] já sem pak šel „*ai tre ladri*“ [tj. U tří zlodějů] kde sem však nenapad Dreyschoka. Obědval sem s Armenantem ve *Via dei Pontefici* lacině a dobře a pak jsme šly do *Café Roma* odtud jsem šel do *Albergo Minerva* kde Dreyschok logiruje a pak sem se vrátil do *Café Roma* kde sem napadl k mému překvapení mladého Carla Macháčka s jeho strýcem p. Sklenářem.

V úterý 11 dubna

Velmi deštivo. Ráno s Armenantem u Sv. Pavla *fuori la mura* [tj. za hradbami města] pak v *Palazzo Doria* pak v *Trattoria* u *due Collonne* [tj. U dvou sloupů] s Dreyschokem pak sem obědval s Armenantem. Pak sem se sešel s Macháčkama a Dr Grégrem i s chotí (Kubešová) v *Café Roma*. Pak sem odjel s D'Ovidio na dráhu však sem se musel zas do Říma vratit proto že to byl rychlýk.

Ve středu 12 dubna

Ubytoval sem se v *Albergo di Roma* (velmi drahé). Psal sem domu psaní též Scriptorovi a Cremonovi.³⁸ Večer sem se sešel se Všemi Macháčkovic a Gregrovic i s Armenantem.³⁹

³⁷ Snad šlo o nápoj *piña*, tj. *pina colada*, koktejl ze světlého rumu, kokosového krému a ananasového džusu zdobený ananasem a třešničkou.

³⁸ Weyrův dopis Cremonovi zůstal zachován v [Cr].

³⁹ Poznamenejme, že během svého pobytu v Římě dokončil Emil Weyr práci [W50].

Ve čtvrtek 13 dubna

Odjel sem ráno v 6 hodin s Dreyschokem a Komersem do Neapoli kde jsme po všelikých aférech v 4 hodiny přišli a se na *Molo* v *Albergo Zepf-Weber* ubytovali. Vesuv děla znamenitý dojem.

V pátek 14 dubna

Ráno sme prohledly město. Odpůldne s kočárem přez Portici a Resinu na Vesuv kde jsme pravě u tekoucí lávy v $8\frac{1}{2}$ večer přišli (!! ... in ∞) v 12 hodin večer doma. Boty ty tam!

V sobotu 15 dubna

Ráno sem napadl Gregra s nim v kavárně a pak v Camaldoli nemuže být lepší výhledky Večer u Battaglini (jako Chramosty) Pak s Gregrem v divadle *San Carlo* a v kavárně

v neděli 16 dubna

Ráno v 9 s Gregrem do Pompej odtuď na konich na Vesuv z druhé strany. Večer domu.

v pondělí 17 dubna

Rasttág. Špatně mě bylo. Nikde nebyl. Otevřela se vystava. Telegrafoval sem do Milánu.⁴⁰

v úterý 18 dubna 1871

V *Hôtel Washington* kde sem však Grégra nenapadl. Večer mě pozval Battaglini do divadla *San Carlo* kde byl princ Humbert s jeho chotí an bylo slavnostní představení. Měli sme lóží číslo 18 v třetím pořadí. Byla tam též jeho paní s jeho švakrem a sestrou a houf jiných fotrů. Jelikož sem měl jen obyčejné šaty cestovací tak mě pujčili Komers s Dreyschokem jejich kadrobu. Divadlo trvalo až do 1 hodiny s půl noci. Daval se „*Don Carlo*“ a ballet (*flik e flock*).⁴¹

⁴⁰ Tento den dokončil Emil Weyr práci [W39].

⁴¹ Autorem baletu *Flik a flock* je Paolo Taglioni (1828–1884), královský baletní mistr a slavný tanečník, který úspěšně vystupoval v Evropě i v Americe.

Ve středu 19 dubna 1871

Ráno s Gregrem v Puzzuoli kde sem prolezl amfítěatr Neronův pak sme jeli na břehu moře přes Posilipo zpět. Velmi pěkná unášející vyhlýdka. V 11 hodin sem byl u Battagliniho v přednášce. Přednášel Cremonovské věci a měl celé 2 posluchače a dělali spolu takový ramus že to byl až škandal. Pak mě celé collegium vyprovodilo domu. Večer sem byl se rozloučit s Battaglinim a s jeho paní. Má malou holčičku „Luisu“ kterou velmi má rád a porád si s ní hraje, stavje jí domečky atd. Přivětíví lidé!!

Ve čtvrtek 20 dubna 1871

Ráno sem se rozloučil s Dreyschokem a Comersem a též s párkem Zepf-Weber a o 9 hodině sem zároveň s Gregrem odjel do Říma kam sme večer o 6 hodině dorazili Ja seubytoval zase „Albergo del leone“ u mého ladróna.⁴² Večer jsme se sešli u *Café Roma* se Sklenářem a Karlem Macháčkem které sem ještě o 11 hodině večer vyprovázal na telegrafický úřad.

V pátek 21 dubna 1871

Časně vstal, šel sem na Kapitolín pro fotografie.⁴³ Celé město plno práporu jelikoz jest dnes velká slavnost.⁴⁴ V 10 hodin zároveň s Gregrem s rychlovlakem do *Civita Vecchia* a porád dale přez Livorno až do Pisy kde jsme se v 8½ večer vynacházeli a u Města říma (?) blíže Arno-vých břehův ubytovali. Po večeri hnípat.

V sobotu 22 dubna 1871

Ráno s Gregrem na staroslavné náměstí kde jest nakloněná věž a dóm. Tam sme se rozloučili an oni odjeli dál na Benátka. Ja šel do university kde sem navštívil Dini-ho a byl u něj v přednášce. Komédie velká byla s tím oblýkaním! Pak sme šli na „normální školy“⁴⁵ Zde nejdříve mne Dini předved mladému prof. Padovani s kterým současně jsme šli k řediteli prof. Betti-mu jenž mě velmi vlídně přijal dada mne většinu svých spisů a zároveň mne pozval na oběd ku kterému jsem se skutečně dostavil a velmi dobře jsem se bavil. Po obědě šli jsme na procházku na lung'arno [tj. podél řeky Arno] a Dini mne též dal své

⁴² *Ladrone* znamená italsky *lupič*.

⁴³ Weyrova fotografie z Říma od A. Marchettiho se dochovala (Archivio privato Franchi Maggi Gabba, Pavia).

⁴⁴ Svátek města Říma – den založení Říma.

⁴⁵ *Scuola normale superiore di Pisa*. Univerzita v Pise byla roku 1338 založena papežem Klementem VI.; zanikla roku 1359, obnovena byla roku 1364, roku 1406 opět poklesla a roku 1542 byla Cosimem V. obnovena. V 19. století byla významnou italskou univerzitou.

spisy tak že jsem těch aktů měl až na omrzení. Dini a Padova mne napotom vyprovodili až na nádraží kde jsme se srdečně loučili slíbíce si hodně často psáti. Též musel jsem slíbit že příjdui opět do Itálie budu muset déle probdít v Pise. O $\frac{1}{2}$ 8 odjel jsem do Florence kde jsem však do 12 hodin čekat musel abych ihned mohl jeti dále na Bolognu.

V neděli dne 23 dubna 1871

Jízda z Florencie do Bologni byla poněvadž v noci a přes Apenin dosti nepříjemná. Do Bologni přijel jsem za nejkrásnějšího rána v 7 hodin. Pospíšil jsem do města hledat universitu kterou jsem po dlouhých poutí skutečně našel ale poněvadž byla neděle nebyl nikdo k nalezení ano v 9 hodin pan Pedel ještě spal. Nemohl jsem tudíž Beltrami-ho najíti co mě velmi nemilé bylo. V 11 hodin jsem z Bologni odjel projel jsem čarokrásnou hornovlašskou rovinou kolem Parmy, Modeny a Piacenzi kde jsem pil kávu a cukrovinky jedl pak přes Lodi jsem v 4 hodiny odpůldne dorazil do Milána a takto jsem ukončil cestu která mě do smrti utkví v paměti. Lituji jen že mě nedostatek peněz kázal skrátiti cestu an jsem nemohl použiti lístku jízdniho který zněl ještě na Janov a Turin. Tyto dvě města musím si ponechat na příště.⁴⁶

[Po 10 volných stránkách následuje několik poznámek k březnovým událostem roku 1872.]

---

⁴⁶ Na tento poslední deníkový zápis z Weyrova pobytu v Itálii volně navazuje text jeho dopisu z 24. dubna 1871, který napsal své matce (viz následující kapitola *Dopisy Emila Weyra*). V květnu ještě Emil Weyr dokončil v Miláně práci [W44].

1872

6 března dělal v 11 hodin v kabinetu Tilšer-ovém p. Pánek kolloquium „o určitých integrálech“.⁴⁷

14. března o 11 hodině měl p. Pánek přednášku na zkoušku

16. března byl jsem na vínečku u Šiffnerů a v Besedě na zábavě českých matematiků⁴⁸

17/3 desítileté jubileum založení Jednoty českých matematiků. Vyšel 1. sešit časopisu mathem. fysikálního⁴⁹

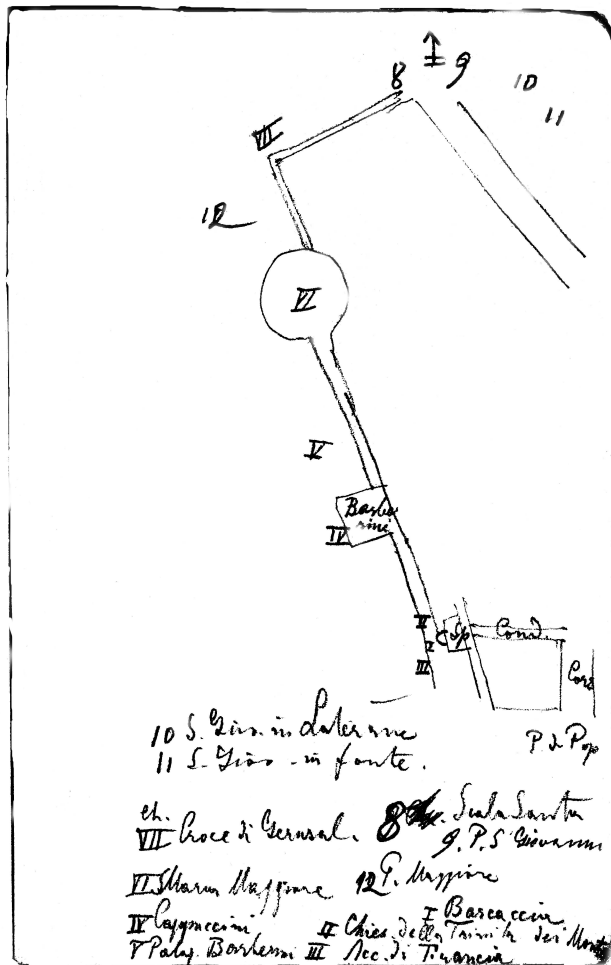
---

⁴⁷ Augustin Pánek zažádal o habilitaci na české polytechnice v Praze v lednu 1872, dne 29. ledna byla na zasedání profesorského sboru jmenována habilitační komise v složení J. Krejčí, G. Blažek, Em. Weyr. Dne 28. února tato komise doporučila na zasedání profesorského sboru zahájení habilitačního řízení; kolokvium bylo profesorským sborem stanoveno na 6. března. Dne 11. března (po úspěšném kolokviu) určil profesorský sbor datum habilitační přednášky na 14. březen. Dne 15. dubna (po úspěšné přednášce) profesorský sbor jednomyslně navrhl jmenovat A. Pánka soukromým docentem. Jmenován byl 26. srpna 1872 dekretem číslo 19 479 Z.V.K.Č. Viz M. Bečvářová: *Augustin Pánek (1843–1908)*, in *Matematika v proměnách věků III*, edice *Dějiny matematiky*, sv. 24, Výzkumné centrum pro dějiny vědy, Praha, 2004, 207–234, a *Protokoly ze sezení profesorského sboru Českého polytechnického ústavu království Českého – 1871/72*, Archiv ČVUT, Praha.

⁴⁸ *Měšťanská Beseda* byl vlastenecký spolek pražského měšťanstva a inteligence založený roku 1845. Od roku 1870 sídlila ve vlastním spolkovém domě ve Vladislavské ulici. Dům měl dva velké sály, spolkové místnosti a prostornou zahradu.

⁴⁹ O založení *Spolku pro volné přednášky z matematiky a fysiky* (1862) a jeho přetvoření v *Jednotu českých matematiků* viz M. Bečvářová: *Z historie Jednoty 1862–1869*, edice *Dějiny matematiky*, sv. 13, Praha, Prometheus, 1999.

Dne 17. března 1872 se v reprezentačních místnostech Měšťanské Besedy za účasti předních představitelů vědeckého, politického a kulturního života, členů Jednoty, zástupců různých spolků a dalších hostů konala oslava desátého výročí založení Jednoty, na níž bylo představeno 1. číslo *Časopisu pro pěstování matematiky a fysiky*. Viz V. Posejpal: *Dějepis Jednoty českých matematiků*, JČM, Praha, 1912, str. 19–20.

Po dalších 34 volných stránkách je na předposledním listě neuměle načrtnuto rozmístění několika významných míst v Římě, které Emil Weyr poznal, a připojena legenda.

Popisky v plánu: Barberini, Sp., Cond., Cors., P. d. Pop., což znamená Palazzo Barberini, Piazza di Spagna, Via Condotti, Via del Corso, Piazza del Popolo.

Legenda: I. Barcaccia, II. Chies della Trinita dei Monti, III. Acc. di Francia, IV. Cappuccini, V. Palaz. Barberini, VI. S Maria Maggiore, VII. Croce di Gerusal., 8. Scala Santa, 9. P. S. Giovanni, 10. S Giov. in Laterano, 11. S. Giov. in fonte, 12. P. Maggiore, což znamená: I. Fontana della Barcaccia, II. Chiesa della Trinita dei Monti, III. Accademia di Francia, IV. Chiesa dei Cappuccini, V. Palazzo Barberini, VI. Basilica S. Maria Maggiore, VII. Basilica S. Croce di Gerusalemme, 8. Scala Santa, 9. Porta S. Giovanni, 10. Basilica S. Giovanni in Laterano, 11. San Giovanni in Fonte (baptisterium k lateránské bazilice), 12. Porta Maggiore.

